

MUNI
LAW

BVV13Zk Základy práva pro neprávnický

Trojí podstata práva (zaměřeno na nadstátnost)

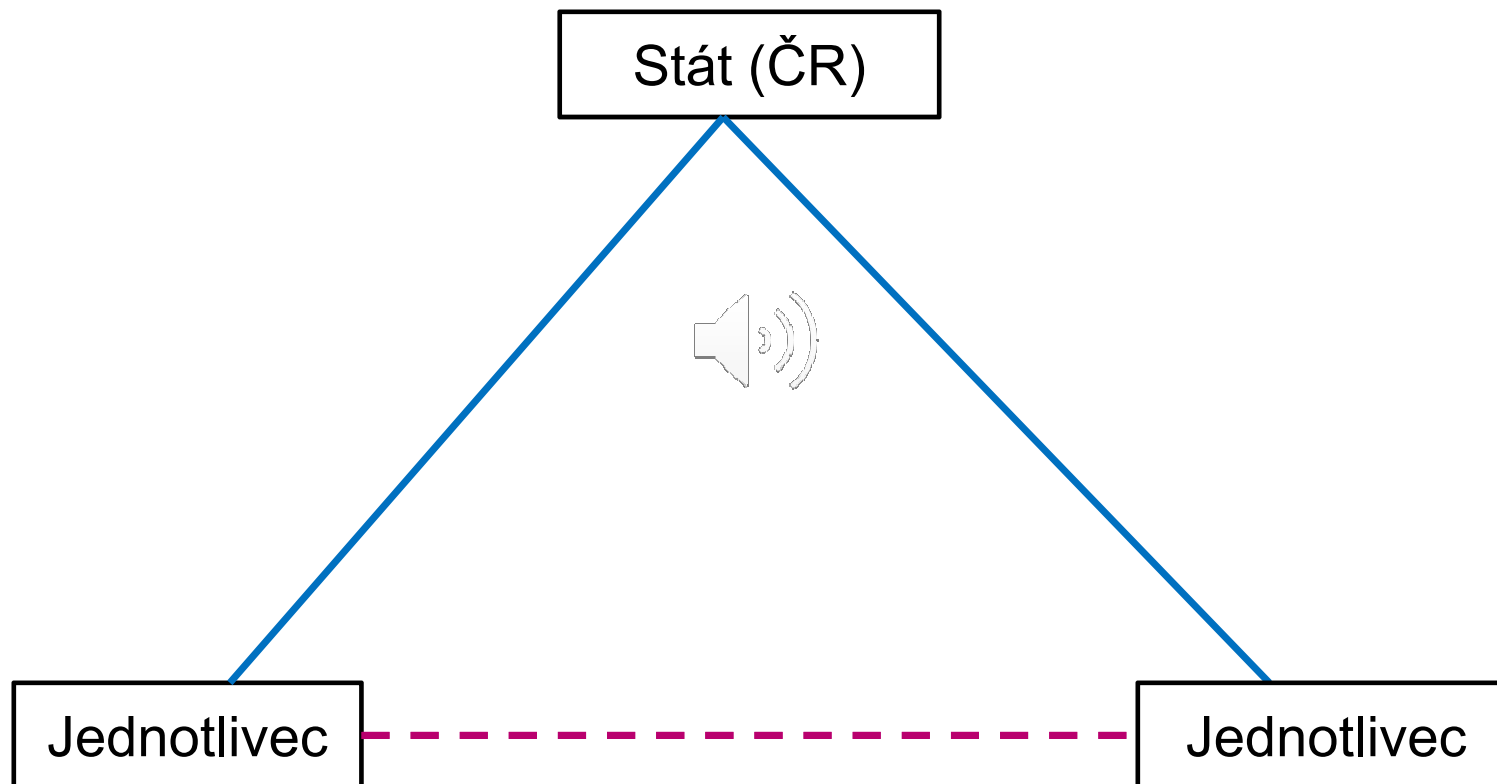
Otázky:

1. Čím je Evropská unie specifická a co z toho vyplývá pro Vás?
2. Co se rozumí pojmem „nadstátnost“?

Úvodní charakteristika práva

- Právo = strukturovaný normativní systém jehož prostřednictvím jsou regulovány vztahy ve společnosti
- Některé důležité charakteristiky
 - Tvorba státem
 - Vynutitelnost
 - Teritorialita
 - Subordinační charakter
- Právní řád ČR = systém pramenů práva, obsahující právní normy České republiky

Působení vnitrostátního práva

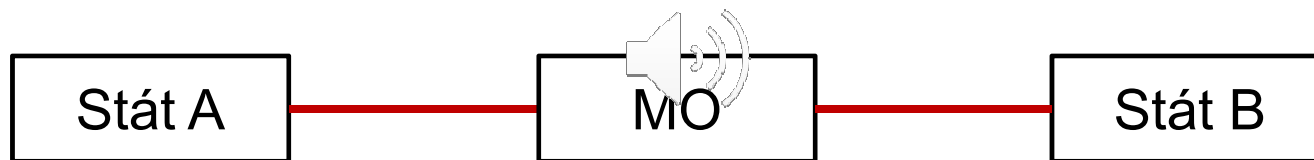

Duální podstata práva – mezinárodní právo

- Vztahy v mezinárodní společnosti jsou rovněž regulovány – **mezinárodním právem** veřejným (MPV)
- Subjektem MPV
 - státy (suverenita!)
 - odvozeně mezinárodní organizace (MO)
- Prameny MPV? ...
- Některé charakteristiky:
 - Tvorba státy
 - Koordinační charakter
 - Obtížné prosazování („anarchický“ systém)
- Nevýhody této koncepce? – vliv na fungování MO...

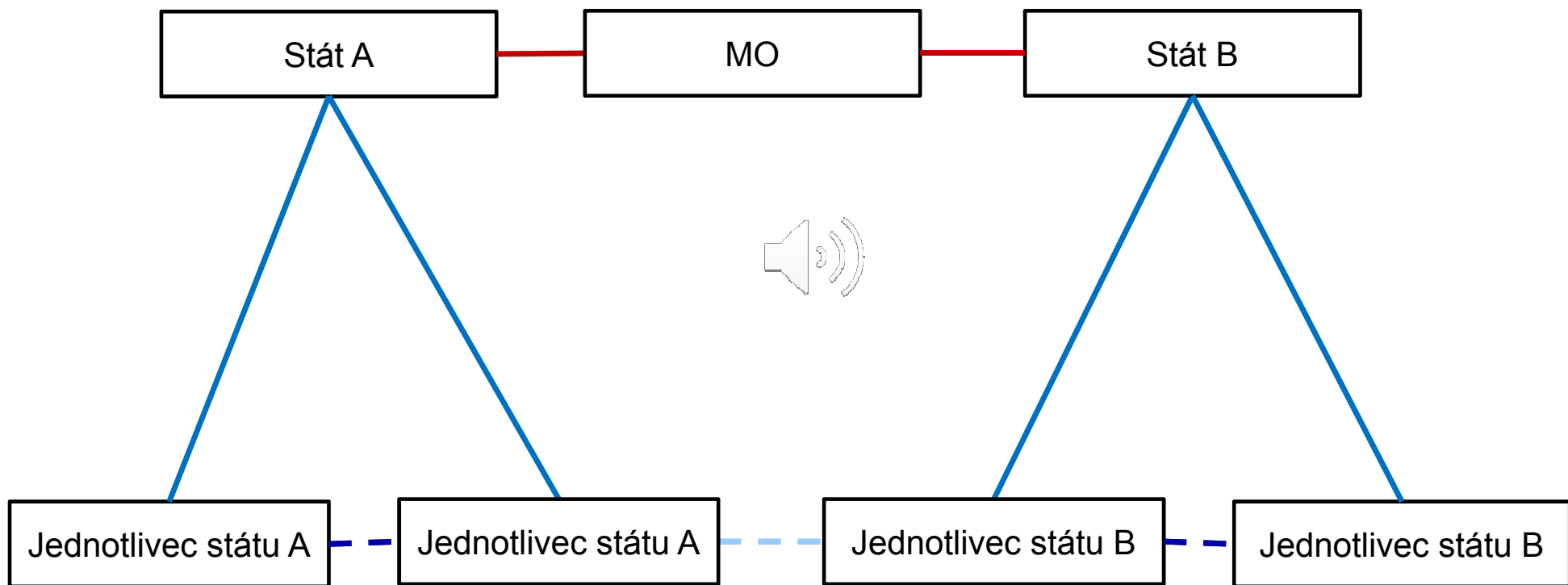

Působení mezinárodního práva

A teď souhrnně...

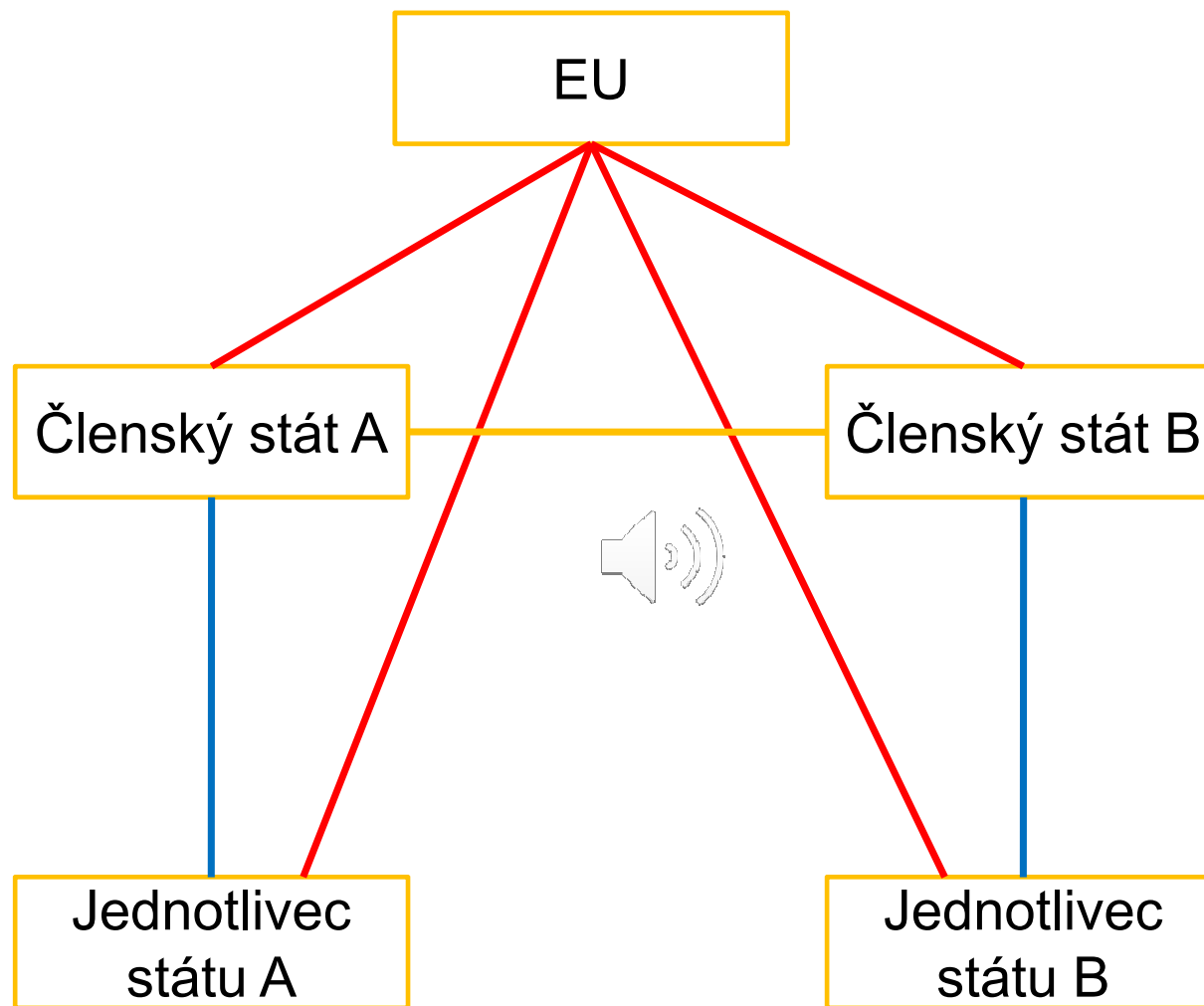
Novum: nadstátní koncepce

- omezení svrchovanosti a přenos některých pravomocí z čl. st. na nový subjekt – ES (nyní EU), kt. disponuje pravomocí náležející jinak jen státům (tj. mocí nadstátní);
- ES (nyní EU) disponuje (přeneseno mocí:
 - Zákonodárnou
 - Výkonnou
 - Soudní
- Projevy nadstátnosti:
 - Ve sféře **tvorby vůle**: vytvářena v orgánech zastupujících čl. státy a orgánech nezávislých
 - Ve sféře **rozhodování**: většinově + nerovné postavení států
 - Ve sféře **práva**: přímo a přednostně použitelné právo
 - Ve sféře **finanční**: vlastní zdroje a vlastní rozpočet

Charakteristika práva EU

- Samostatný (tj. „třetí“) právní systém
- Vytvářeno:
 - Činností členských států (tzv. primární právo)
 - Činností orgánů Evropské unie (legislativní pravomoc) (tzv. sekundární právo)
- **Prameny:**
 - Zakládací smlouvy
 - Nařízení a směrnice
- **Adresátem**
 - Unie sama
 - Členské státy
 - **Jednotlivci**
- Vyhlásování – Úřední věstník EU
- Subordinační charakter, „nástroj integrace“
- Zásady aplikace určuje samo! (srov. mezinárodní právo)

Primární právo EU

Otázky:

1. Co je pramenem primárního práva EU
2. Čím se odlišuje od „běžných mezinárodních smluv“
3. V čem spočívá význam primárního práva?

ES – odlišná (**nadstátní**) koncepce integrace

- 23. červenec 1952 **ESUO** (tzv. Pařížská smlouva, 50 let)
 - uhlí a ocel
- 1. leden 1958 (tzv. Římské smlouvy)
 - **EHS** (nyní ES) - společný trh, celní unie, sektorové politiky
 - **EURATOM** (ESAE) – mírový výzkum a výroba atomu
- omezení suverenity a přenos pravomocí

Vývoj ES: prohlubování integrace a přehled primárního práva

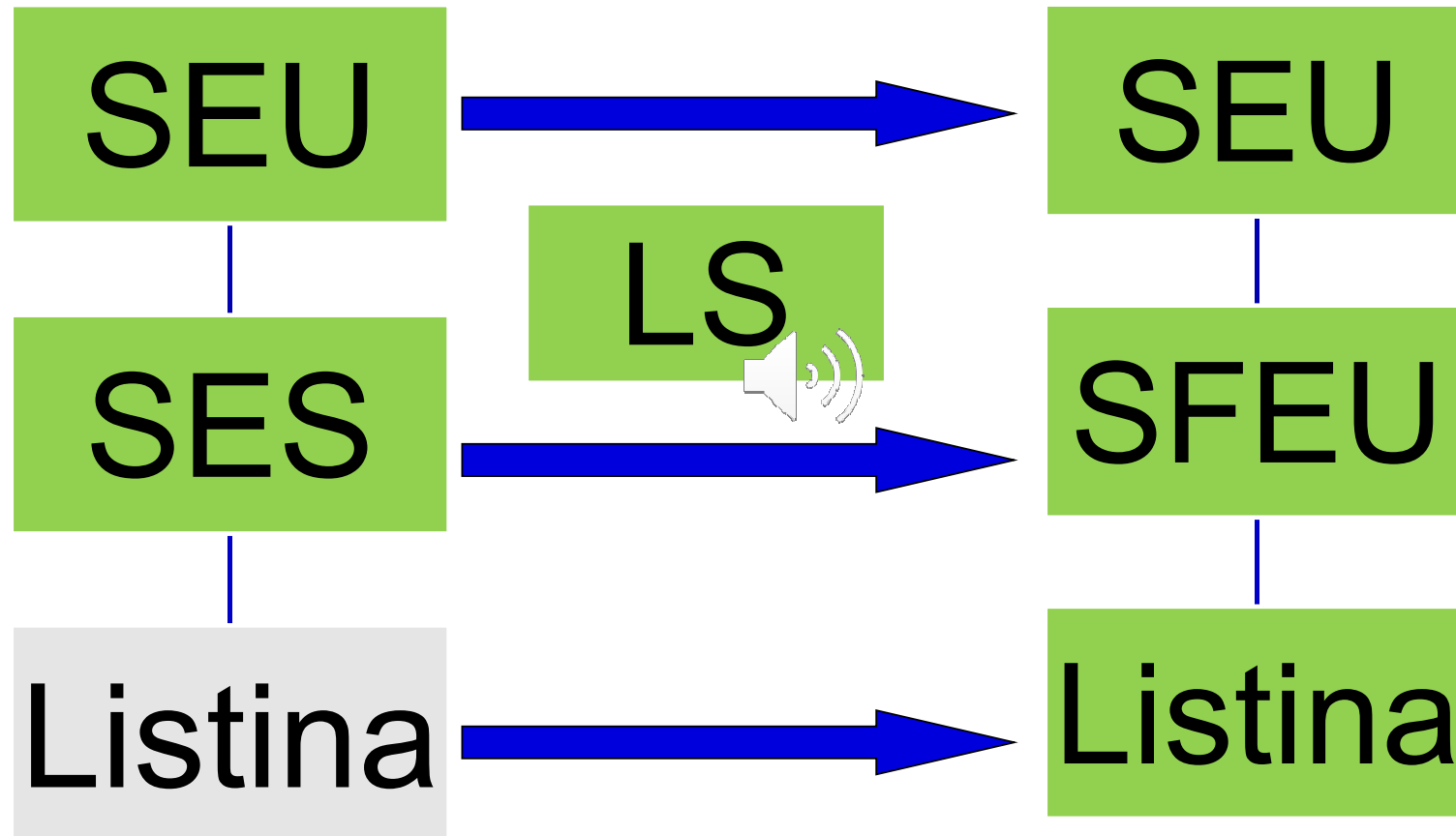
- 50. léta – počátek integrace, vytváření společného trhu a celní unie
- (60. léta – krize (tzv. Lucemburský kompromis))
- 70. stagnace (ropná krize...)
- 80. léta – nový impulz - JEA (1985) / 1.7.1987)
- 90. léta
 - 1992/ 1.11.1993 – vznik EU - **Maastrichtská smlouva**
 - 1997/1999 – Amsterodamská smlouva
 - 2000/2003 – Niceská smlouva
 - ~~Smlouva o Ústavě pro Evropu~~
 - 1.12.2009 – Lisabonská smlouva (reformní smlouva)

ES vs. EU (stav předlisabonský)

- 3 Společenství – mezinárodní organizace
- EU – není MO! pouze zastřešující entitou bez pr. subjektivity
- EU – pilířová struktura
 - 1. (komunitární) pilíř: 3 (2) ES
 - 2. pilíř: společná zahraniční a bezpečnostní politika
 - 3. pilíř: vnitřní bezpečnost a justice
- 1. pilíř **nadstátní** vs. 2. a 3. pilíř – **mezivládní**
- „maastrichtský chrám“
- vejce 😊

Grafické zachycení změn primárního práva

Primární právo EU – pojem a shrnutí

- Zakládací smlouvy ve znění změn
- Přijímány konsenzem čl. st.
- Vymezují EU, její pravomoci, orgány, rozhodovací procedury, politiky...
- zakládací smlouvy, JEA, MAA, AMS, NIC, LS, Smlouva společn.
orgánech, protokoly, dodatky, smlouvy o přístupu
- Je tedy složeno z MS, ty ale nejsou pramenem MPV!
 - Protože zbavují státy části suverenity (popření z. svrchované rovnosti)
 - Jiný postup změn
 - Zvláštní pravidla aplikace (stanovená přímo na základě primárního práva a ne národních ústav)

SEU

PREAMBULE
HLAVA I SPOLEČNÁ
USTANOVENÍ
HLAVA II USTANOVENÍ O
DEMOKRATICKÝCH ZÁSADÁCH
HLAVA III USTANOVENÍ O
ORGÁNECH
HLAVA IV USTANOVENÍ O
POSÍLENÉ SPOLUPRÁCI
HLAVA V OBECNÁ USTANOVENÍ
O VNĚJŠÍ ČINNOSTI UNIE A
ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ O
SPOLEČNÉ ZAHRANIČNÍ A
BEZPEČNOSTNÍ POLITICE
HLAVA VI ZÁVĚREČNÁ
USTANOVENÍ

SFEU

PREAMBULE
ČÁST PRVNÍ ZÁSADY
HLAVA I DRUHY A OBLASTI PRÁVOMOCÍ UNIE
HLAVA II OBECNĚ POUŽITELNÁ USTANOVENÍ
ČÁST DRUHÁ ZÁKAZ DISKRIMINACE A OBČANSTVÍ UNIE
ČÁST TŘETÍ VNITŘNÍ POLITIKY A ČINNOSTI UNIE
HLAVA I VNITŘNÍ TRH
HLAVA II VOLNÝ POHYB ZBOŽÍ
HLAVA III ZEMĚDĚLSTVÍ A RYBOLOV
HLAVA IV VOLNÝ POHYB OSOB, SLUŽEB A KAPITÁLU
HLAVA V PROSTOR SVOBODY, BEZPEČNOSTI A PRÁVA
HLAVA VI DOPRAVA
další politiky...
ČÁST ČTVRTÁ PŘIDRUŽENÍ ZÁMOŘSKÝCH ZEMÍ A ÚZEMÍ
ČÁST PÁTÁ VNĚJŠÍ ČINNOST UNIE
HLAVA I OBECNÁ USTANOVENÍ O VNĚJŠÍ ČINNOSTI UNIE
HLAVA II SPOLEČNÁ OBCHODNÍ POLITIKA
HLAVA III SPOLUPRÁCE SE TŘETÍMI ZEMĚMI A HUMANITÁRNÍ
POMOC
HLAVA IV OMEZUJÍCÍ OPATŘENÍ
HLAVA V MEZINÁRODNÍ SMLOUVY
HLAVA VI VZTAHY UNIE S MEZINÁRODNÍMI ORGANIZACEMI A
TŘETÍMI ZEMĚMI A DELEGACE UNIE
HLAVA VII DOLOŽKA SOLIDARITY
ČÁST ŠESTÁ INSTITUCIONÁLNÍ A FINANČNÍ USTANOVENÍ
HLAVA I INSTITUCIONÁLNÍ USTANOVENÍ
HLAVA III POSÍLENÁ SPOLUPRÁCE
ČÁST SEDMÁ USTANOVENÍ OBECNÁ A ZÁVĚREČNÁ

Pro srovnání – čs. Ústava

- Hlavička zákona
- Preambule
- Hlava I. Čl. 1 – 14 Základní ustanovení
- Hlava II. Čl. 15 – 53 Moc zákonodárná
- Hlava III. Čl. 54 – 80 Moc výkonná
- Hlava IV. Čl. 81 – 96 Moc soudní
- Hlava V. Čl. 97 Nejvyšší kontrolní úřad
- Hlava VI. Čl. 98 Česká národní banka
- Hlava VII. Čl. 99 – 105 Územní samospráva
- Hlava VIII. Čl. 106 – 113 Přejícná a závěrečná ustanovení

